ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО
СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 10.01.2022. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 03.01.2022. – 07.01.2022.

Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	31.12.21	-	7.1.22		31.12.21	-	7.1.22		31.12.21	-	7.1.22		31.12.21	-	7.1.22	
2 године	-0,62	-	**-0,59**	↗	0,73	-	0,86	↗	0,69	-	0,83	↗	-0,09	-	-0,05	↗
5 година	-0,45	-	**-0,38**	↗	1,26	-	1,50	↗	0,82	-	1,00	↗	-0,08	-	-0,04	↗
10 година	-0,18	-	**-0,04**	↗	1,51	-	1,76	↗	0,97	-	1,18	↗	0,07	-	0,14	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	31.12.21	-	7.1.22	
3 мјесеца	-0,705	-	**-0,621**	↗
6 мјесеци	-0,706	-	**-0,658**	↗
1 година	-0,640	-	**-0,646**	↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

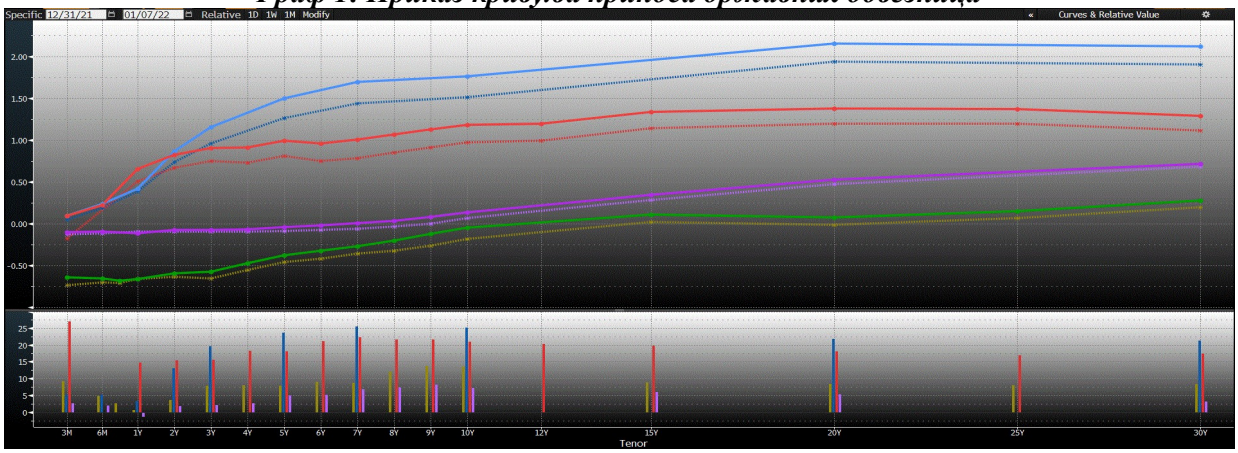

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 07.01.2022. године (пуне линије) и 31.12.2021. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне, посебно оних са дужим роком доспијећа, су забиљежили раст у протеклој седмици. Приноси њемачких обвезница су повећани између 3 и 13 базних поена, а највећи раст је забиљежен код десетогодишњих обвезница након што је прошле седмице одржана аукција нове обвезнице овог доспијећа, на којој је забиљежен приличан раст оствареног приноса у поређењу са претходном аукцијом. Истовремено, приноси италијанских обвезница краће рочности нису битније промијењени, док су приноси обвезница дужег рока доспијећа забиљежили раст између 8 и 14 базних поена. У првом дану трговања 2022. године европске акције су забиљежиле раст на рекордне нивое, јер тржишта очекују стабилан економски раст упркос растућем број заражених Ковид19 који је узрокован новим сојем вируса. Кретања на тржишту обвезница еврозоне су углавном била под утицајем дешавања на тржишту САД, а посебно након што је објављен податак са посљедње сједнице FOMC-а, који је оцијењен као оптимистичан, у смислу могућности бржег повећања каматних стопа Феда током ове године.

Неколико чланова УВ ЕЦБ је у својим изјавама указало на могућност ранијег повлачења стимулативних мјера уколико инфлација настави да изненађује. С друге стране, главни економиста ЕЦБ Lane је изјавио да тренутне нивое инфлације види као дио „пандемијског инфлаторног циклуса“ и да очекује да ће ове године доћи до смањења инфлације. Lane је поновио ранији став да је веома мало вјероватно да ЕЦБ промијени ниво каматних стопа у овој години, као и да високе цијене енергената представљају главни економски проблем.
Крајем седмице су објављени прелиминарни подаци који су показали да је инфлације у еврозони на крају 2021. године неочекивано достигла нови рекордни ниво од 5,0%. Овај податак је у супротности са недавно објављеним подацима о стагнирању, односно, паду стопе инфлације у већим чланицама еврозоне (Француске и Њемачке), а који би могао да закомпликује задатак званичницима ЕЦБ који инсистирају да је тренутни раст инфлације привременог карактера.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	ДЕЦ	58,0	58,0	58,4
2.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	ДЕЦ	53,3	53,1	55,9
3.	**PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.)**	**ДЕЦ**	53,4	**53,3**	55,4
4.	**Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)**	**НОВ**	23,2%	**23,7%**	21,9%
5.	**Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)**	**ДЕЦ**	4,8%	**5,0%**	4,9%
6.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ДЕЦ	2,5%	2,6%	2,6%
7.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	ДЕЦ	5,6%	5,7%	6,0%
8.	Стопа инфлације – Француска (прелим.)	ДЕЦ	3,5%	3,4%	3,4%
9.	Стопа инфлације – Аустрија (прелим.)	ДЕЦ	-	4,3%	4,3%
10.	Индекс велепродајних цијена – Аустрија (Г/Г)	ДЕЦ	-	15,0%	16,6%
11.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	НОВ	12,8	12,0	12,7
12.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	НОВ	-7,23	-9,73	-7,7
13.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	НОВ	-1,1%	1,3%	0,1%
14.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	НОВ	-0,8%	-2,4%	-0,9%
15.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	НОВ	0,6%	-0,5%	-0,6%
16.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	НОВ	-	-1,2%	0,2%
17.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	НОВ	5,6%	7,8%	1,7%
18.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	НОВ	-3,1%	-0,2%	-3,3%
19.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	НОВ	13,9%	14,8%	-5,6%
20.	Однос дуга и БДП-а – Италија (квартално)	III квартал	-	8,8%	10,2%
21.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	ДЕЦ	116,0	115,3	117,6
22.	Стопа незапослености – Њемачка	ДЕЦ	5,3%	5,2%	5,3%
23.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000)	ДЕЦ	-	-76,8	-74,4

САД

Предсједник Biden је у понедјељак одржао виртуелни састанак са независним фармерима и ранчерима како би разговарали о иницијативама за смањење цијене хране у циљу повећања конкуренције у месној индустрији, желећи тиме да покаже да његова администрација покушава да се избори са инфлацијом. Biden је изјавио да капитализам без конкуренције није капитализам, него експлоатација.
Објављен је записник са посљедње сједнице FOMC-а у којем је наведено да тренутни економски услови укључују снажније изгледе за економију, вишу инфлацију и ширење биланса што би могло убрзати политику нормализације каматне стопе. У записнику је, такође, наведено да с обзиром на појединачне ставове чланова FOMC-а о економији, тржишту рада и инфлацији, може бити оправдано повећање референтне каматне стопе прије или брже, односно бржим темпом него што се раније очекивало. Овакве наводе у записнику тржиште је перципирало као недвосмислено оптимистичне. Трговци су повећали очекивања раста каматне стопе већ у марту, те сада постоји шанса од 80% да ће у марту доћи до раста каматне стопе.

Предсједник Феда из Minneapolisa Kashkari је изјавио да очекује да ће се каматне стопе повећати два пута у 2022. години. Предсједник Феда из St. Louisa Bullard је везано за питање FOMC-а изјавио да би требало да почне са повећањем референтних каматних стопа можда већ од сједнице која се одржава у марту, а како би били у бољој позицији да контролишу инфлацију. Предсједница Феда из Сан Франциска Daly је изјавила да „управо сада се чини врло прикладним да се почне повлачење куповина актива бржим темпом“.

Производња у САД је у децембру успорила усљед смањења потражње за робом, мада су ограничења у снабдијевању почела попуштати, док је ниво цијена које су фабрике плаћале за инпуте смањен највише од почетка 2020. године, откако је пандемија Ковид19 пореметила економску активност. На крају седмице су објављени подаци о већем паду стопе незапослености од очекивања, али и знатно лошијим подацима о промјенама броја запослених по секторима у децембру.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	ДЕЦ	57,7	57,7	58,3
2.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	ДЕЦ	57,5	57,6	58,0
3.	Композитни PMI индекс (финал.)	ДЕЦ	56,9	57,0	57,2
4.	ISM индекс прерађивачког сектора	ДЕЦ	60,0	58,7	61,1
5.	ISM индекс услужног сектора	ДЕЦ	67,0	62,0	69,1
6.	МБА апликације за хипотекарне кредите	31. дец	-	-5,6%	3,2%
7.	ADP извјештај о броју запослених	ДЕЦ	410.000	807.000	505.000
8.	Трговински биланс (у милијардама USD)	НОВ	-81,0	-80,2	-67,2
9.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	1. јан	195.000	207.000	200.000
10.	Континуирани захтјеви незапослених	25. дец	1.678.000	1.754.000	1.718.000
11.	Фабричке поруџбине	НОВ	1,5%	1,6%	1,2%
12.	Поруџбине трајних добара (финал.)	НОВ	2,5%	2,6%	0,1%
13.	Промјене бр.запосл. у нефармер. сектору	ДЕЦ	450.000	199.000	249.000
14.	Промјене бр.запосл. у приватном сектору	ДЕЦ	400.000	211.000	270.000
15.	Просјечне зараде по сату (Г/Г)	ДЕЦ	4,2%	4,7%	5,1%
16.	**Стопа незапослености**	**ДЕЦ**	4,1%	**3,9%**	4,2%

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1370 на ниво од 1,1360.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

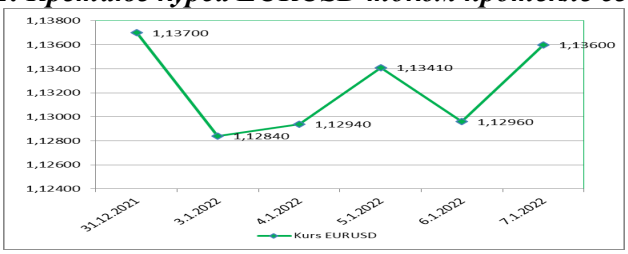

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Истраживање које је провела Трговинска комора Велике Британије је показало да су компаније у тој земљи више него икада раније забринуте за инфлацију, док рекордан број компанија планира да повећа своје цијене. Истраживање у којем је учествовало скоро 5.500 компанија уједно је посљедњи доказ да талас раста цијена има негативан ефекат по повјерење широм економије. Цијене биљеже најбржи раст у посљедњој декади, појачавајући притиске на потрошаче и на индустрију због виших пореза и трошкова енергије. Мјесечно истраживање BoE је показало да компаније у Великој Британији очекују повећање својих цијена током наредних 12 мјесеци за 5% у поређењу са 4,2% колико је очекивано у новембру прошле године. Ово представља највећи раст од када се наведено истраживање проводи од 2017. године. Халифакс је објавио да је просјечна

цијена кућа у Великој Британији у децембру повећана за 1,1% на рекордних 276.091 GBP, док је на годишњем нивоу повећање цијена износило 9,8% (највише од јула 2007. године). Ипак, највећи кредитори хипотекарних кредита у Великој Британији очекују да би тржиште кућа могло да забиљежи успорење у текућој години, након најснажнијег раста који је забиљежен у посљедње скоро двије декаде.

Manchester Airports Group и трговинско тијело Airlines UK су у заједничкој изјави истакли да истраживање које су наручили везано за питање трговинских рестрикција подржава став да укидање захтјева за тестирање неће утицати на свеукупан број заражених новим вирусом, као ни на хоспитализацију у Великој Британији. Премијер Johnson је позван да укине повећање националног осигурања вриједног 12 милијарди GBP усљед забринутости да неће моћи бити оправдано када се људи боре са трошковима живота. Rees-Mogg, лидер Доњег дома Парламента, је указао да повећање треба одложити с обзиром на то да инфлација и свакако трошкови енергије значајно расту. Поједини извори сугеришу да је, такође, довео у питање продуктивност државних службеника који раде од куће, те је сугерисао да се значајне уштеде могу направити и кроз смањење броја запослених у државној служби.

Министри у Великој Британији сада имају већи степен моћи да блокирају страна преузимања компанија у Великој Британији након што су нова правила ступила на снагу, а по основу којих министри имају моћ да пониште послове који потенцијално могу нарушити националну сигурност.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	ДЕЦ	57,6	57,9	58,1
2.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	ДЕЦ	53,2	53,6	58,5
3.	Композитни PMI индекс (финал.)	ДЕЦ	53,2	53,6	57,6
4.	PMI индекс грађевинског сектора	ДЕЦ	54,0	54,3	55,5
5.	Одобрени хипотекарни захтјеви	НОВ	66.000	67.000	67.100
6.	Потрошачки кредити (Г/Г)	НОВ	-	0,4%	-1,0%
7.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г)	НОВ	-	6,9%	7,0%
8.	Промјена званичних резерви (у милионима USD)	ДЕЦ	-	337	-1.371

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад са нивоа од 0,84133 на ниво од 0,83586, док је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,3532 на ниво од 1,3588.

ЈАПАН

Премијер Kishida је изјавио да планира да се упусти у „озбиљну дипломатију“ и да слиједи оно што он назива „дипломатија реализма за нову еру“ водећи рачуна о универзалним вриједностима и свјетским питањима. Kishida је додао да Јапан мора претпоставити „најгоре сценарије, настављајући водити политику са великим опрезом“ како би се суочио са изазовима које је проузроковала пандемија Ковид19. Након тога Kishida је најавио да би се могла донијети одлука о проглашењу „квази ванредног стања“ за дијелове Јапана због ширења Ковид19.

Гувернер Курода је изјавио да уочава сигнале да се економија Јапана враћа у нормалу, иако су и даље потребне мјере за спречавање ширења вируса. Према његовим ријечима, BoJ ће водити политику на одговарајући начин са посебним фокусом на домаћа и инострана економска кретања. Курода очекује да ће се глобална економија опоравити подстакнута опоравком напредних економија, те је додао да се неизвјесност у погледу глобалних економских очекивања повећава због инфлације у Европи, САД, као и због све већег броја заражених омикрон сојем вируса.

Према мишљењу аналитичара, смањен број заражених Ковид19 је подстакао потрошњу и ширу економију током посљедњег квартала у 2021. години, мада су недавно ширење новог соја вируса омикрон и повећање цијена робе изазвали забринутост у вези са опоравком Јапана током ове године.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	ДЕЦ	54,2	54,3	54,5
2.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	ДЕЦ	51,1	52,1	53,0
3.	Композитни PMI индекс (финал.)	ДЕЦ	51,8	52,5	53,3
4.	Монетарна база (Г/Г)	ДЕЦ	-	8,3%	9,3%
5.	Продаја возила (Г/Г)	ДЕЦ	-	-10,2%	-13,4%
6.	Индекс повјерења потрошача	ДЕЦ	39,0	39,1	39,2
7.	Стопа инфлације у Токију (Г/Г)	ДЕЦ	0,7%	0,8%	0,5%
8.	Новчане зараде запослених (Г/Г)	НОВ	0,5 %	0,0%	0,2%
9.	Потрошња домаћинстава (Г/Г)	НОВ	1,2%	-1,3%	-0,6%

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 130,90 на ниво од 131,29. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 115,08 на ниво од 115,56.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 75,21 USD (66,15 EUR).

Током протекле седмице цијена нафте је углавном имала тенденцију раста. Почетком седмице цијена нафте је повећана под утицајем ограничене понуде овог енергента, али и очекивања опоравка тражње током 2022. године, што је дијелом подстакнуто и очекивањима да нови сој вируса, омикрон, неће значајно угрозити економска очекивања, као ни очекивања када је у питању цијена нафте.

OPEC+ је одлучио да се држи планираног повећања обима понуде нафте. Иако је тражња остала прилично стабилна, без обзира на нови талас и нови сој вируса, OPEC+ су одобрили повећање обима понуде нафте од 400.000 барела дневно за фебруар. Аналитичари OPEC+ су смањили процјене вишка понуде на тржишту у првом кварталу, те предвиђају слабији раст понуде од стране ривала. Средином седмице су објављене вијести о стању залиха нафте у САД. Резултати су показали да су залихе повећане, али, упркос томе, цијена нафте је наставила расти.

Крајем седмице су објављени подаци са тржишта рада који су били слабији од очекиваних, али нису имали битнијег утицаја на цијену нафте. На даљи раст цијене овог енергента утицај су имали немири проузроковани протестима у Казахстану, као и смањена производња у Либији. Цијена нафте, након четири узастопна дана раста, на крају прошле седмице је благо коригована наниже. Цијена је и даље под утицајима немира у Казахстану и прекида понуде од стране Либије, што је међу инвеститорима појачало заринутост око глобалне понуде нафте.

Цијена нафте је на седмичном нивоу забиљежила раст од 4,91%. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 78,90 USD (69,45 EUR).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

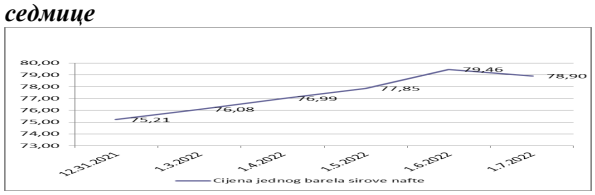

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне фине унце злата је износила 1.829,20 USD (1.608,80 EUR).

Цијена злата је у уторак имала тенденцију раста. Поједини аналитичари истичу да је доста интересантно пратити овакво кретање злата које указује на то да су инвеститори "биковски" расположени када је у питању злато, али се сматра и да су несигурни. У условима постепено рестриктивније монетарне политике, долар и даље добија на важности, док и економски оптимизам остаје снажан. Стога се претпоставља, код неких аналитичара, да је ово можда "црвена застава" односно знак да инвеститори, ипак, нису тако самоувјерени како то изгледа. Након објављивања записника FOMC-а, што се десило након што је затворено тржиште ЕУ, цијена злата је значајно смањена и приближила се нивоу од око 1.800 USD по унци. У четвртак цијена злата је била под утицајем раста приноса на државне обвезнице САД, те је коригована наниже испод нивоа од 1.800 USD по једној финој унци. Крајем седмице цијена злата није забиљежила веће промјене, упркос објављеним слабијим подацима са тржишта рада САД за које се очекивало да ће имати значајан утицај. Поједини аналитичари наводе да су подаци са тржишта рада мјешовити због одређених позитивних аспеката који могу указати на недостатак радне снаге, док нови сој вируса и даље отежава дјеловање тржишта рада. На затварању тржишта у петак цијена једне фине унце злата је износила 1.796,55 USD (1.518,47 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је смањена за 1,78%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

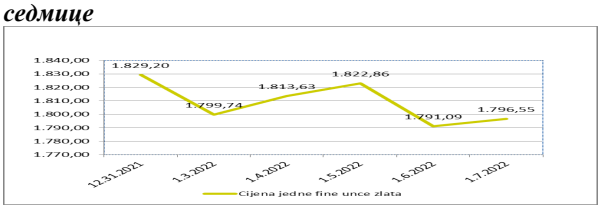

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.